

186/3. a  
nig. bül

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:	
Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.
Egyes szám	4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

# DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr  
Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.  
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.  
Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

### »Si fecisti: nega!«

Debreczen, szeptember 5.

(—a.) Ugy látszik, hogy egy kicsit megszeppentek a Jellasichek attól a vihartól, melyet a Jellasichek sirjának megkoszorúzása által fölkeltek. Tagadják már, hogy ők a magyar nemzet ellen akartak volna tüntetni, mert hamar észrevették, hogy veszedelmes lépést követtek el. Most tehát — hogy magukat tisztazzák — a tagadás terére léptek s készek letagadni a csillagot az égről!

Magát a tényt, hogy t. i. a lázadó és pártütő bán sirját megkoszorúzták, nem tagadják; de tiltakoznak az ellen, hogy e tény a magyar nemzet elleni politikai tüntetés lett volna; azt mondják, hogy ők csupán a kegyeletnek akartak adózni, midőn a sir megkoszorúzására elhatározták magukat.

Hogy a tagadásnak még nagyobb foganatja legyen, Ivanossics ezredes a hadügyminiszter elébe terjesztette azon beszéd szövegét, melyet a sir megkoszorúzásánál tartott s a hadügyminiszter sietett ezt a beszédet a hirlapokban közzé-tenni.

Ha pusztán a holt betűket tekintjük, akkor a beszédnek kevés olyan része van, mely a megbotránkozást kihívja; az, hogy megszentelt helynek nevezi azon földet, melyben Jellasichek nyugszik s hangsúlyozza a Jellasichek magasló katonai érdemeit, még nem igen bánt bennünket, legfeljebb mosolygunk azon naiv felfogáson,

mely Jellasichekot kiváló katonának tekintti, — de midőn arra kéri a gondviselést, hogy a Jellasichek katonai érdemeit örökítse át az ezredre, hogy az ezred a Jellasichek nevet mind az idők végeztéig szeplőtlenül viselje, támaszául a trónnak, örül a hazának: már e kifejezésekben — igaz hogy elrejtett formában — benne vannak a Jellasichek-hagyományok, melyeknek ápolását nem szabad megtagadni a hadseregben s mely hagyományok ápolása tüntetés a magyar nemzet, lázítás az alkotmányosság ellen.

Már maga az a tény, hogy Jellasichekot katonai eszményképül tüntette föl az ezredes, megbotránkoztató. De hát az ezredes azt állítja, hogy ő csupán a kegyeletnek hódolt. Nagyon szép dolog a kegyelet. — de midőn azzal a saját földén egy nemzetet sértenek, akkor az már nem megy erény-számba, hanem szigorú kárthatóság alá esik.

A Dráván tul azonban azt hiszik, hogy pusztán tagadással minden hibát jóvá lehet tenni. El akarják tagadni az Uzelácz százados szavait, azért nem merik nyilvánosságra hozni a befejezett vizsgálat eredményét, — eltagadták, illetve vissza szívták Bechtolsheim hadtestparancsnoknak azon nyilatkozatát, melylyel Uzeláczot megdicsérte, hasonlóképen akarják eltagadni azon célszót, mely a Jellasichek sirjának megkoszorúzása mögött rejlett; sőt a horvát bán is el akarja tagadni azon szavakat, melyeket egy hirlapíró előtt mondott. Utoljára még kisül, hogy Horvátországban csupa jó

indulat uralkodik irányunkban s a horvát katonák bármely pillanatban készek Magyarország szabadságáért kardot ránteni!

És miért van ez az általános mosakodás? Igazán megbánták volna a horvát katonák, a mit tettek, vagy valósággal nem vétettek Magyarország ellen? Jól tudjuk mi, hogy honnan fú a szél. A hadügyminiszter parancsából kezdtek meg a visszavonulást s e parancs folytán fogják rá a feketére, hogy az fehér.

Még a félhivatalos »Bud. Korr.« is, midőn a Jellasichek sirjának megkoszorúzásáról ír, elismeri, hogy ez nem volt időszerű. Nagyon jól tudja ezt a hadügyminiszter is, kinek terveit nagyon megbolygatták a politizáló és tüntető katonák. Katonai célokra nagyon sok pénzre van szüksége a hadügyminiszter urnak, — hogy ezt megkaphassa, nem szabad eljátszani a magyar nemzet jó indulatát és áldozat-készséget. Ezért kell tisztára mosni a Jellasichekot!

Ki fogják tehát mutatni, hogy Uzelácz százados tetőtől-talpig derék, alkotmányos érületű katona, ki csak a katonai becsületnek tett eleget, midőn Ugrott párbajra provokálta s érdemül tudja be neki, hogy Ugrott össze nem kaszabolta, holott azt is megtehetette volna; ki fogják mutatni, hogy a Jellasichek sirjának megkoszorúzása ártatlan kegyeleti tény volt és mi — szokásunk szerint — megnyugszunk a szép szavakban s megszavazzuk a kért milliódokat!

## A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

\* \* \*  
Felejs el engem.  
\* \* \*

— Byron. —

Felejs el engem, óh feledd,  
Szerelmünk tünde perceit;  
De, hogy szívem tied vala,  
Feledni azt még sem lehet,  
Mig hordjuk éltünk terheit  
S míg nyitva sírunk ajtaja.

Feledlek én, te is feledd;  
Lágyan legyint arany hajad,  
Heves szived miként repes!  
Hisz most is lát még kedvesed;  
Szemed mereng, kebled dagad,  
Ajkad szerelmi szót keres.

Keblemre conlak édesen,  
Szelid szemed réám tekint;  
Félig betöltve nő a vágy  
S én átöllelek édesem,  
És összeforrnak ajkaink  
S éltünk esókokba vésni vágy.

Lehunytad szép szemed búsan,  
Pillái selyme ráterül.  
S azur szemed fátyol fedett,  
A tünő fény, mint árny suhan  
És löpve báj-arczodra ül,  
Mint holló ül a hó felett.

Szerelmünk visszaálmodám,  
S álom volt bár és semmi más,  
Több kéjt adott e képzelet:  
Mint vágyca tün más lány után,  
Kinek szemében oly varázs,  
Mint a tiedben, nem lehet.

Ne szólj felőlem, óh feledd  
Boldogságunk letűnt korát;  
Emléke csak, mint álom él.  
S bennünket minden elfeled.  
Elporladó kő jelt nem ad:  
Hogy szüünk még új éltet remél.

Breuer S.

### Uti napló.

Páris-schweiczi ut.

IV.

A grands Magasins de Louvre egy hatalmas négyemeletes palota, sarokház, négy utcára szabadon álló épület, a hol 2000 férfi és nő se-

géd szolgálja ki a vevőket, és minden kigondolható kereskedelmi és iparcikk feltalálható a gombostűtől kezdve egészen fel a legelegánsabb toilette-ig, vászonnemű, selyem és bársonykelméktől fel egészen a szmyrnai szőnyegekig. Van itt üveg és porcellántár, butor és ruhatár stb. Száz elegáns fogat szállítja haza és a vasutakra a megrendelt portékát. Hogy ez nem nagyítás, kiteszik abból, hogy Páris forgalmas utcáin, számtalan fogatainak sokaságában minden perczben lát az ember egy »Grands Magasin du Louvre« feliratu kocsit, mely elébe hatalmas két paripa van befogva.

Nagy közönség hullámszik folytonosan a négy emelet mindegyikén, mi nehezen tudunk a harmadikig feljutni, de minthogy a sok portékában nehéz a választás, és mert a Rivoli-utca fényes boltjai nagyon kecsesgettek a bevásárlásra, a Louvreban nem vásároltunk, hanem a Rivoliban vettünk egyet-mást, a többek között a fényképeket is, egyike a Moulin Rouge-t ábrázolja.

Innen a Rivoli-utczán keresztül a Concordia-téren áthladtunk a Champs Elyseé-re, és este 1/2 9 órakor bementünk a régi kiállítási térhez közel fekvő, és vasból épült hypodrome-ba, a

**Válasz a lengyeleknek.** A lemergi egyetemi ifjuság tudvalevőleg meleg hangu levélben köszönte meg a budapesti egyetemi ifjuságnak a román memorandumra adott válaszában megküldését. Most az egyetemi ifjuság erre a levélre következőleg válaszolt: »Kedves testvéreink! E hó 2-án kelt becses soraitokat a legnagyobb örömmel vettük, mert meggyőződünk belőlük, hogy azon testvéri szeretet, mely a ti és mi őseinket évszázadokon keresztül, békében és háboruban egyaránt egygyé forrasztotta, a ti kebletekből sem halt ki: és nem kisebb szeretettel és vonzalommal viseltettek irántunk, mind mi a dicső lengyel nemzet nemes és szabadságért lelkesülő ifjai iránt. Jól esett olvasnunk, hogy drága hazánk ezeréves fennállásának ünnepélyéről ti sem fogtok elmaradni, kedves testvéreink; legyetek szentül meggyőződve, hogy a magyar főiskola ifjusága a legnagyobb szeretettel, tárt karokkal fogja fogadni lengyel testvéreit, a kiknek ősei mindig együtt küzdöttek a mi apáinkkal a szabadságért és függetlenségért. Sajnos, hogy biztos idejét a millenium megünneplésének még nem tudhatjuk veletek, de ez nem áll módunkban, mivel tudósaink között nézeteltérés uralkodik az évszámra vonatkozólag. Egyelőre csak annyit hozhatunk becses tudósotokra, hogy vagy 1895-ben, vagy 1896-ban fogjuk szeretett hazánk 1000 éves fennállását megünnepelni. Mihelyt a magyar kormány, a mely az ünnepély rendezésének élén fog állani, döntését nyilvánosságra hozza, legelső kedves köteletségünknek fogjuk ismerni, ezt veletek közölni.«

**A Dardanellák.** Hiteles török forrásból eredő értesülés szerint a porta és Neli-dov orosz nagykövet közt folyt hosszabb tárgyalások után sikerült megegyezést létrehozni az iránt, hogy vége vetessék azon ismételt felmerült félreértéseknek, melyek a fekete-tengeri orosz önkéntes flottához tartozó, az Odessza és Vladivostok közti kereskedelmi szolgálatot ellátó postahajóknak a tengerszorosokon való átjárásából származtak. A félreértések az által keletkeztek, hogy az említett hajók alkalomadtán katonáktól kísért fegyvereket is vittek magukkal és helyi-keleten levő orosz birtokok helyőrségeibe voltak rendelve,

vagy kiszolgált katonákat, kiket e birtokokból ugyanazon uton vittek vissza hazájukba. Most megállapodtak abban, hogy ezentul mindannyiszor, midőn katonákat vagy fegyvereket szállítanak hajóra a Fekete-tenger valamely orosz kikötőjében, ezt a konstantinápolyi orosz nagykövetség tudomására hozza a portának, mely utóbbi fel fogja hatalmazni az illető hajókat a tengerszorosokon való szabad átmene- telre. A mennyiben Oroszországba visszatérő, szabadságolt katonákról van szó, kik természetesen nincsenek fegyverrel ellátva, a porta a hajó parancsnokának egyszerű nyilatkozatára meg fogja engedni a szabad átjárást. Török körökben hangsúlyozzák, hogy ez által a fenn- álló szerződések semmiféle sérelmet nem szenvednek, hanem hogy a fentemlített megállapo- dás egyszerűen bizonyos részleteit szabályozza egy helyzetnek, mely sok év óta mindig visz- szatér az orosz önkényes flottához tartozó hajókat illetőleg, minél szem előtt kell tartani, hogy ezek a kereskedelmi lobogó alatt evező hajók kereskedelmi hajóknak tekintetnek.

— **A chilei polgárháború.** A di- adalmas fölkelő vagy ugynevezett kongresszus- párt körében az a hír van elterjedve, hogy Balmaceda, a köztársaság törvényes elnöke nem- csak a csatát, hanem életét is elvesz- tette, mi azonban hivatalosan megerősítve még eddig nincs. Jozé Manuel Balmaceda eze- lőtt öt évvel választott az alkotmányban elő- irt módon Chile köztársaság elnökévé s hi- vataloskodásának ideje éppen szeptember 18-án járt volna le. Mikor állását elfoglalta, hazája nagy virágzásnak örvendett, mert valami negy- ven éven át meg volt kímélve a közép- és délamerikai spanyol köztársaságok örökös ba- jától, a polgárháborútól. Chile a külföldön is teljes bizalmat tudott maga iránt kelteni s az idegen tőke jelentékeny mértékben özönlött az országba. Mindez az utóbbi évben egyszerre meg- változott. Január 6-án kitört a forradalom. A Balmaceda és ellenfelei közt támadt viszály, mely a több havi polgárháborúra vezetett, az ország társadalmi és politikai fejlődésében találja a magyarázatát. Évtizedeken át néhány befolyá- sos család vezette az állam ügyeit; egész arisz- tokratikus szellemben ment a kormányzat s a köztársaság elnöke, bármilyen széles jogkört biz- tosított neki az alkotmány, teljesen az ural-

kodó családok befolyása alatt állt. Utóbb azon- ban a demokratikus szellem is terjedni kez- dett s mikor a demokrata párt számbelileg szaporodott, a köztársaság elnökei természe- tesen megpróbálták, hogy vele érintkezésbe lépjenek s segélyével felszabadítsák magokat az uralkodó arisztokrata párt befolyása alól. Ezt tette különösen Balmaceda; az ő hivei a szabadelvűek, vagy demokraták, míg az ugy- nevezett kongresszus párt, mely most fegyveres erővel diadalmaskodott, arisztokratikus elemek- ből áll. Ez a párt gyors és teljes diadalt ara- rott, miből az következik, hogy az országba csakhamar ismét visszatér a teljes nyugalom s a háboru által megszakított rendes fejlődés újra szabályszerű folyamatot fog venni. Balma- ceda gyors megbuktatása arra vall, hogy tö- rekvései nem nagy rokonszenvet keltettek a nép szélesebb köreiből s hogy az ellenállást csak azért fejthette ki, mert az állam tetemes segélyforrási szabadon rendelkezésére állottak. Balmaceda legutóbbi vereségét az idézte elő, hogy seregének vezérei közt nem volt egyetér- tés; másrészt az ellenpárt hadai élén igen ügyes emberek, Canto tábornok mint fővezér, Körner ezredes mint vezérkarai főnök állottak. Bal- maceda elzárta ellenfelei elől a Valparaisóba vezető utat s ott várta a támadást. Időközben azonban Canto tábornok megkerülte az ő jobb szárnyát, megszakította a Santiagoval való vasuti összeköttetést s délnek előre nyomult. Balmaceda előbb Barboza, azután Alzeneca tábornokra ruházta a fővezénylést, de végül maga vette át s tábornokai tanácsa ellenére támadólag lépett föl, mi válságossá vált reá, mert teljesen megsemmisítették. Barboza és Alzeneca tábornokok is elesetek. A kongres- szista csapatok vezetői közt főleg Körner ez- redes, a vezérkar főnöke tüntette ki magát.

#### BELFÖLD.

**A cirkvenizzai zászlósértés bün- tetése.** A Cirkvenizzában József főherczeg látogatása alkalmával történt botrány ügyében a rendőrség — mint a N-t jelenti — befe- jezte a vizsgálatot és Czár Miklós plébánost, ki a magyar nemzeti zászló kitűzésekor azt kiabálta: »Le vele!« öt napi fogházra ítélte. Czár Miklós azonban elkerüli a büntetést, mert hirtelen elhunyt. Markovics járásorvos, kinek a magyar zászló megsértésében szintén része

mely tízezer embert képes befogadni, a hol azon meglepetésben részesültünk, hogy szivarozni meg volt engedve. Tudnivaló, hogy Párisban a legtöbb helyen, nyilvános helyeken, étkező helyiségekben. Hotelekben „Defense de fumer“ felírás olvasható, mely kezdetben a ma- gyar embert bosszantja, de később megnyugtatta, sőt tán jó szokásnak itéli.

A Hypodrome-ban az Orleánsi szüzet adták, fényes decoratióval és korbü jelmezekkel. Mikor a néma játék folyamán lóháton vonult be Jean d'Arc sisakkal és páncélos ingben, lovas és gyalogos katonák élén, megtapsolták a nézőtérrel a francziák, mint nemzeti hőst. Később, midőn halálra ítélték, és a hypodrome közepén felállított máglyán hamuvá égett (persze a sülyesztőn elmenekült Johanna), oda varáz- solták az Orleáns piacán álló lovas-szobrának mását, a milyen Páris egyik terét is díszíti.

Aug. 4-ikén d. e. belatogattunk a Louvre-ba, hogy az ott elhelyezett világhírű képtárat és szobortárat futólagosan megtekinthessük, mert látogatásunk csak betekintésnek nevezhető. Az alapos megsejmlélés, tanulmányozás hónapokat igényelne. Gyenge tollam és dilettantismusom nem engedik, hogy az elsőrendű festő művészek képeit és szobrászok műremekeit ismertetni

megkísértem, de vaskos kötet számba menne csak a czimek feljegyzése is. Csak annyit em- lítek meg, hogy az egyiptomi, assyriai és antik görög régiségek, a chinai muzeum, az etnographiai gyűjtemények és a képtárak egy óriási palota földszinti és emeleti termeibe alig férnek be, és bátran mondhatjuk, hogy a Louvre Európa leggazdagabb muzeuma.

A sok közül kiemelem a milói Vénus ter- mét, mely csupán a hasonnevű szobornak van szentelve. Ezen szobor az egyedüli, a mely a classikus korból napvilágra hozott szobrok kö- zött nemesak egy kifogástalan szépségű asszonyt ábrázol, hanem egyuttal magát Aphroditét. — Melos (Miló) szigeteről való, a hol 1820-ban egy földmives egy barlangban lelta meg, és a franciaia kormányának 6000 frankért eladta. Valószínűleg Macedóniai Fülöp valamelyik tanítványának mesterműve.

A képtárban Lionardo, Rafael, Tizián, Correggio, Rubens és Rembradt számos ere- deti, remek művel vannak képviselve, a ter- mek összes hossza egy kilométernél szaporább és a megválogatott képek száma több a 2000-nél.

Délután 3 órakor a Szajnához sétáltunk és hajóra szállva kikötöttünk a kiállítási téren.

Előbb a régi kiállítási palotát, a Trocadérót, látogattuk meg az elyseumi mezőkön és ennek földszinti és emeleti helyiségeiben az ethnog- raphiai gyűjteményeket. A Trocadéro palota már stílusban épült, minarette-szerű tornyai van- nak. A Trocadéro tornyába felhuzó gép segít- ségével feljutva, szép panoráma Párisra és a Mars mezőre.

Azután a jeni hidon áthaladva a Mars mezőre léptünk, szemben találtuk a colossalis Eiffel tornyot, melynek ezer lábnyi (300 méter) sugár tornya meglátszik Páris minden zugából. A hírlapok azon mendé-mondája, hogy a torony megdőlt, valótlan, mert legkevésbé sincs kedve a pisa torony ikertestvérevé válni. Ezen szolid művet csak földrengés csaphatja földhöz. Csak az irigység költethet fentebbi hazugságot róla. Különbö e század kimagasló, szabadon gon- dolkozó fia, Jules Simon már régebben meg- mondta, hogy az irigyek azt rebesgették, hogy el nem készülhet a kiszabott rövid határidőre, és ha elkészülne is, megdőlné azonnal.

De Eiffel mégis elkészítette, és kitűzte maga a tricolort a magas csúcsra, a világ leg- magasabb épületének tetejére 1889 márczius 31-én, a mely alkalommal kitüntette a köztár- saság elnöke a becsületrend keresztjével.

volt, még mindig fel van függesztve, ő még nem kapta meg megérdemelt büntetését.

**A királyváró Temesvár.** Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos Temesvárra érkezett, hogy a kir. fogadtatása tárgyában az intézkedéseket megtegye. A király ottléte alkalmával Brankovics szerb patriárka 100 tagu szerb klérusi küldöttséget fog a Felsege ele vezetni. Ugyanekkor Metianu aradi és Popoa karán-ebesi román püspökök is fognak hódoló küldöttséget vezetni.

**Az Uselác-ügy.** A belügyminiszteriumban most foglalkoznak a fumei tüntésekben elrendelt vizsgálat anyagának rendezésével. A vizsgálat lefolyását és eredményét, — a mi mindenestre elég furcsa, — nem teszik közzé, sőt Szapáry a képviselőháznak sem akar jelentést tenni az ügy állásáról addig, míg maga a hadügyminiszter a delegációk előtt e tárgyban nem nyilatkozik.

**Az Ujépület lebontása.** A főváros aktuális jelentőségű feladatai közt nem utolsó helyet foglal el a gyászos emlékeztető Ujépület lebontása. A főváros már évek óta bolygatja ez ügyet, de még eddig nem sokra ment vele, mert a kormány nélkül nem vihette azt előbbre, a kormány pedig eddig nem igen támogatta e főkérvében. Most azonban úgy látszik, hogy végre a kormány is megmozdult. Wekerle pénzügyminiszter ugyanis arról értesítette a fővárost, hogy az ujépület eltávolításának kérdését mielőbb meg akarja oldani s mindenekelőtt azzal akar tisztába jönni, hogy egyrészt a katonai kormányzat az épületért mily összeget kíván, másrészt pedig, hogy az Ujépület lebontása következtében hány négyszögöl értékesítendő telek fog a fővárosnak rendelkezésére állani. Az első kérdés tisztázása végett felkérte a közös hadügyminisztert, hogy a beváltási összeget mielőbb közölje vele. A második kérdésre nézve pedig a fővárostól kér felvilágosítást, melynek hatáskörébe a szabályozás tartozik.

## KÜLFÖLD.

**Uralkodók találkozója.** Vilmos német császár csütörtökön érkezett az ausztriai hadgyakorlatokra s a horni vasúti állomáson Ferencz József király ő Felsege vendégeivel, a szász királylyal a királyi ház több tagjával s fényes kísérettel fogadta. A két uralkodó találkozója a legbensőbb és legszívélyesebb jellegű volt s új bizonyoságot tett ama viszony bensőségéről, mely a két szövetséges fel közt fennáll.

**A cárevecis házasodik.** A »Kölnische Zeitung« pétervári távirata szerint beszélik, hogy az orosz trónörökös a napokban eljegyzi Mária görög hercegnőt, még pedig

Kopenhágában. Mondják, hogy Vilmos császár szeptemberben Kopenhágába utazik, hogy jelen legyen az eljegyzésnél.

**Az orosz-francia barátság szobra.** Pétervárott gyűjtést rendeznek, hogy a francia hajoraj kronstadti látogatásának emlékére szobrot állíthassanak. A szobor két nőalakot fog ábrázolni, melyek egymásnak kezét nyujtanak. A facsimile Párizsból való. — Szobra tehát már lesz a francia-orosz barátságának. Vajjon melyik lesz a szobor-e, vagy a barátság? Különbözn egy francia mondás így hangzik: »Mikor két nő egymással kezét fog, — meg akarja egymást csálni...«

**Szebasztopol hadikikötő lesz.** A párisi »Figaro« úgy látszik, jól értesült forrásból, azt a hírt hozta, hogy az orosz kormány a szebasztopoli kikötőt hadikikötővé szándékozik átalakítani, minek következtében az ott székelő külföldi konzulok kénytelenek székhelyüket áttenni a szomszéd Theodosziába.

**Az új török kabinet** következőleg alakult meg: Nagyvezír Dsevad pasa krétai kormányzó és katonai parancsnok; belügy: Halil Rifat pasa, aidini váli; hadügy: Riza pasa a Yildiz-palota parancsnoka; közoktatásügyi miniszter: Zuhdi pasa, volt pénzügyminiszter; közmunkaminiszter: Djalledin pasa, a brusszai váli; az egyházi javak minisztere: Ghalib pasa szalonikii váli. — A külügyminiszter, a pénz- és tengerészügyi miniszterek megtartották tárczáikat. Az igazságügyi tárczát a nagyvezír ideiglenesen Riza Pasával töltötte be.

**A chilei forradalom.** A »New-York Herald«-nak jelentik Valparaisóból, hogy a kormány csapatai közül két ezred, melyeket Coquimboból Talcahuanaba helyeztek át, felázadt, midőn híret vette Balmaceda vereségének. A lázadók megölték az összes tisztet és mintegy 4000 szénmunkás által támogatva hatalmukba kerítették a várost. A lázadók ezután a legdurvább kihágásokra vetemedtek. kirabolták a házakat és a boltokat s felgyújtották azokat

## Ujdonságok.

**\* Jön az ős.** Mindinkább befordulunk a hivatalos őszebe, ebbe a melancholikus évnegyedbe, melyben a poéták szerint a természet »fenséges pompával temetkezik.« Az ég elveszti a napsugarak által bearanyozott mosolygó kéjét és borongós szürkéségbe öltözik. A fák üde zöldjét ama vöröses szín váltja fel, mely a hervadás kezdetét jelenti s a levegőben hoszszu, vékony selyemszálakban az a bizonyos ökörnyal kezd nyulni, melynek egyetlen tisztességes, hangulatos őszi novellából sem szabad hiányoznia. A »mélabus« szeptember kü-

lönben a legszebb hónapja szokott lenni hazánknak, feltéve, hogy Jupiter Pluvius nem kényszerít bennünket arra, hogy esernyő alól bámuljuk a magyar ős szépségét. Szeptember havának csillagászati adatait a következőkben foglaljuk össze: szeptember elsejétől kezdve 5 óra 13 perczkor kél és 6 óra 47 perczkor nyugszik a nap. E hó 23-án reggeli 9 órakor lép a mérleg jegyébe és ez már kezdete az ősnek. Huszonharmadikán a nappal rövidülése már nagyon észrevehetővé válik. A hónap utolsó napján 6 óra 2 perczkor kél a nap és 5 óra 29 perczkor nyugszik le. A bolygók közül a Merkúr csak fél óráig látható. A Vénusz teljesen eltűnik a szemhatárról, minthogy 18-ától kezdve a napsugarak elhomályosítják. Mars bolygót csak a hónap elején pillanthatjuk meg a nyugati égboltozaton. Jupiter azonban e hónap uralkodó csillagzata. Szeptember 5-én lép a nap körébe és egész hónapon át éjjel-nappal az égen marad. Szaturnus 13-án már láthatatlanná válik. Kárpótolnak nyomban a bolygókért az álló csillagok. Az ég különös pompában ragyog ilyenkor. A tejut éjszakkeltéről nyugatfelé vonul és az őszi eget jellemző csillagok felül akarják egymást mulni a ragyogásban. Csillagászati szempontból ebben a hónapban legérdekesebb az, hogy a Wolf csillagász által 1884-ben felfedezett periodikus üstökös szeptember 3-án esti 9 órakor napközbe ért.

**\* Dalestély a Margit-fürdő disztermében.** A debreczeni daleylet csütörtöki estélye a Margit-fürdő villannyal kivilágított disztermében igazán fényesen sikerült. Szép közönség töltötte meg ez alkalommal zsufolásig a disztermet, úgy hogy a mellék helyiségeknek is akadt nagy számú vendége. S méltán, mert a nyert szellemi élvezet a közönség ezen imponzans érdeklődését teljesen megérdemelte. Fényes sikert aratott különösen a Doppler-féle »Őseink emléke«, a »Hej Rákóczi Bercsényi« zengzetes dallama, melyet Rácz Károly zene kísérlete mellett adott elő a daleylet. A Rákóczi-induló pedig ezuttal is frenetikus lelkesedésre ragadott mindenkit. Általában véve a daleylet kitett magáért. A program bevégzése után rögtönzött táncmultság következett s jó kedvvel, igazi tüzzel járták a csárdást a Rácz Károly fülbemászó muzsikája mellett. Szóval ez pompás multság volt, melyért elismerést érdemel daleylet és zenekar egyaránt. Amde nem hagyhatunk említés nélkül egy körülményt, mely az ily sikerült multságok sikerének mégis egyik legelső rugója. Ez pedig a jó kiszolgáltatás, a tisztességes ellátás a ven-

Az első emelet 66 méternyi magas, a második 115, a tető 300. Felhúzó segítségével lehet mindegyikhez feljutni. A új az első emeletre egy frank, a tetőre 3 frank. Csak a fizető látogatók száma volt a kiállítás alatt 3.830.901, a bevétel 6 millió frank.

Legtöbb látogatója volt 1889 pünköszt másod napján, az nap 23.202-en mentek fel.

A három emeleten összesen 10.000 ember fér el kényelmesen.

Miután a felhúzó, a mely Eiffel gyakorlati elmességére vali, és három részből áll, az első emeleti legnagyobb, itt kiszállva a másodikba léptünk be, azután a második emeleten kiszállva, a harmadik felhúzóba mentünk, a mely legkisebb. minthogy a torony folytonosan szűkül, — eljutottunk a tetőre, és az idő is kedvezett, a mennyiben ködnek a legkisebb nyoma sem volt, élveztük a páratlan panorámát. Meglátszik innen Páris egész háztengeré, és a környék messze vidékre.

Itten legfelül vannak többrendbeli árucarnokok, távollató csövek vannak felállítva, levelező lapok kaphatók, és azonnal szekrénybe tehető, automat gép áll a közönség rendelkezésére, a melyből 10 centime bedobása mellett kis fényképekhez jutottunk a felszállás emlékére.

Lejövet a kiszállást eltévesztettük, az első emelet helyett, a másodikon szálltunk ki, és így a gyaloglépesőn voltunk kénytelenek lehaladni.

Az első emeleten négy nagy terem van, mindegyik nagyobb a Bika kis étterménél. Az egyik a diszterem, kettő vendéglő és a negyedik kávéház.

Augusztus 5-én délelőtt megtekintettük a parlamentet, de csak kívülről, mert a Corps-Legislatif-ba csak különös engedéllyel lehet bejutni és ennek kieszközlésére már nem volt időnk. Azután a Palais de Justice-t kerestük fel, a hol három tárgyaláson volt alkalmunk jelen lehetni, minden tárgyalás nyilvános lévén. Birák, ügyészek és ügyvédek előírt hivatalos viseletben jelenhetnek csak meg a tárgyalásokon. A ruhatár a palota földszinti csarnokában van, mellette az öltöző szoba, az ügyvédek innen kölesönzik a taláros ruhát és fekete főveget. Ilyen a birák öltözeke is, az államügyészeké piros.

Hármas, ötös és tizenkettes bíróság előtt folyt a három tárgyalás, melyben részt vehettünk, az utóbbi Cour d'appelation felebbezési forum volt, megfelelő a mi királyi táblánk

tanácsuléseinek. Itt már a birák is biborpiros talárban vannak.

Minthogy Francziországban az igazságszolgáltatás összes funkciójánál a szóbeliség és közvetlenség van már régen alkalmazásban véve, nem is csodálkoztunk azon, hogy az ügyvédek született szónokok. Epen egy válási pert tárgyaltak a Cour d'appelation előtt, és a nő ügyvéde oly ékesszólást fejtett ki, oly gyorsan és kerekdeden beszélt, hogy Apponyi gróf sem szónokol szebben, még akkor sem, ha nem rögtönöz.

Az igazságügyi palota mellett felkerestük a Saiot-Chapelle-t, mely szebb a Notre Dame-nál, csak hogy sokkal kisebb. Onnan magát a Notre Dame-ot, a melyen nem látszik, hogy közel ezer éves. Hajdan 13 lépcsőn kellett a szekesegyházba felmenni, ma már a talajemelkedés miatt szinel a térrel, sőt kissé mélyebben fekszik. Legszebb része a homlokzata, mely a XIII. századból való.

A templom belsejében öt hajó van, és a sekrestyében őrzik a templom kincseit. A műkincsek és ereklyék azelőtt a Saint-Chapelle-ben voltak elhelyezve. Felmenve a toronyba

déglős részéről. Ez pedig megvolt. A Margit-fürdő vendéglője ez idő szerint az egyetlen Debreczenben, hol bármily nagyszámu közönség jó és a mellett olcsó ellátásban részesül. Izletes ételek, tiszta kezelésű borok és általában kellő gond a kiszolgáltatás körül. S az árak határozottan sokkal olcsóbbak, mint a város bármely nagyobb vendéglőjében. Hát hiszen nem akarunk mi reklámot csinálni a becsületesebb Széllősi Gábornak, nem is azért emlíjük ezt föl, mintha mindez nem így volna a maga rendjén s a publikum tisztességes ellátásában oly rengeteg nagy érdem volna s első sorban nem magának a vendéglősnek állna saját jól felfogott üzleti érdekében kötelességének megfelelni, de nem zárkozhattunk el e dicséret elől, mert Debreczenben régóta szükség volt már oly nagyobb vendéglőre, hol egy népes összejövetelen nem kell panaszt emelnünk a miatt, hogy a nagyobb szabásu banquet csak a publikum sarcolására szolgál alkalmul s a nagyszerű murit gyomrunk, fejünk és zsebünk egyiránt megérzi.

#### \* A kamarák és a munkaszünet.

A marosvárhelyi kereskedelmi kamara következő körlevelet intézte a hazai kamarákhoz: A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény azon rendelkezése folytán, hogy a dohánytözsdevel bíró kereskedők kötelesek üzleteiket munkaszüneti napokon is nyitva tartani, kamaránkhoz több irányból panasz tetetett, mely szerint az említett törvényide vonatkozó rendelkezésének akképen való módosítása kívánatik, hogy a más cikkek mellett, mellekesen dohány és szivar elárúsításával is foglalkozó kereskedőkre is terjesztessék ki a munkaszüneti törvény jövedelménye és engedessék meg nekik is üzleteiket a munkaszüneti napokon zárva tartani. Kamaránk ezen panaszok alapján, f. évi augusztus hó 11-én tartott VI-ik rendes közös üléséből kifolyólag e tárgyban indokolt felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszter ur ó nagyméltóságához, hogy a sérelmet orvosolni kegyeskedjék. Végül a kamara hasonló felterjesztések készítésére hívja fel társait.

\* **Közigazgatási bizottság.** Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága ma d. u. 3 órakor tartotta meg rendes havi ülését a város háza nagy tanácstermében, Vértessy István főjegyző, polgármester-helyettes elnöke alatt.

\* **Kinevezés.** Kelemen Ernő mezőturi járásbírósi aljegyző albiróvá nevezetett ki a hajdunánási járásbíróshoz.

\* **Lebontották a Petőfi-szobát,** melyet a költő meg is énekelt. Sáskái volt a ház, de mióta ő eladta, az új birtokos nem törődött a kegyeletes emlékekkel s leromboltatta a szobát is, midőn házat újból építtette.

megtekintettük a Quasimodo harangját és a templom tetejét, a honnan a harangozó a gonosz papot, Frotót letaszította. Vegre elvezünk innen a panorámát, melynél csak a St. Jaques toronybeli és az Eiffeli szebb.

Később Páris legszebb és legnagyobb kórházát kerestük fel, a Hotel de Dieu, a hol a klinikák is el vannak helyezve, de akkor már nem voltak előadások. És innen a Morgue-ba mentünk, a hol néhány még fel nem ismert hulla volt kiterítve. Mint tudjuk, itt feküdt szerencsétlen képviselőnk Grünwald is, míg hulláját nem agnoszálták.

Délután a Musée de Clunyre került a sor, melynek régiségtára és iparezikk kiállítása páratlan, a honnan a Sorbonneba mentünk; így nevezik az egyetemet alapítója neve után. Itt éppen vizsgálatok folytak, melyek nyilvánosok. Egy terembe benyitva, alkalmunk volt a geometria vizsgálatot meghallgatni, de csak egy pár perczet szentelhettünk neki, különben sem értettük, mert a collegiumban belénk szuszakolt trigonometria már rég elpárolgott fejünkből.

Dr. Legányi.

\* **Az 1848—49-iki szabadságharczi emlékeknek fővárosi kiállítása,** a melyet Hentaller Lajos orsz. képviselő és Farnék Béla. Károlyi Gábor gf. és Pázmány Dénes képviselők közreműködésével rendeztek, országos érdeklődés tárgyat képezi. Ugy a hazafias kegyelet, mint a történetírás szempontjából országos nevezetességű esemény ez, a mely iránt a közérdeklődést nem zsbasztják meg a legszenzációsabb napi események sem. — Példá rá a mult napokból a Jellasi-harcz novídvori tüntetése, a mely még inkább fokozta a kiállítás látogatóinak számát, mert a rendkívüli gazdag tárlat bővülködik a Jellasi-harcz vonatkozó érdekesebbnél érdekesebb képekben. Az ország számos részéből az érdeklődő hazafiak kiránduló társaságga szervezkednek, s a zónás-utazás olcsóságát felhasználva, tömegesen mennek fel a fővárosba, a melynek a szabadságharcz emlékeinek kiállításánál rég volt s aligha hamar lesz érdekesebb s tanulságosabb látnivalója. Az 1848—49-iki esataképek, akkori vezérlő politikusaink és hadvezéreink, valamint ellenségeink arcképei; a különböző magyar, orosz, osztrák kiáltványok, okmányok, löfegyverek, kardok, kaszák, a csatákban megtépett zászlók s a szabadságharcz egyéb emlékei a fővárosi Vigadónak nyolcz termét töltik be, a melyek közül egy — a feketével bevont »Gyászszoba« — kizáróag vértanúinktól maradt ereklyéket tartalmaz; s egy nagy terem falait töltik be a Kossuth-képek. A ki csak teheti, ne mulassa el e nagyszerű kiállítás megtekintését. A kiállítás rendezői felkérlik mindazokat, kik a kiállításra tárgyakat beküldeni szándékoznak, sziveskedjenek ezt előzetesen tudatni a rendező bizottsággal, ne hogy oly tárgyak küldessenek be, a melyek a kiállításra már megvannak.

\* **Szeptemberi ügynökök.** A diák-szerző ügynökökről van szó, akik vasutat, iskolák mellett utazgató özőnlenek el s valóságos Eldorádóját ígéri a kosznak, olcsóságnak. Sokan lépne is mennek és majd minden esetben baj lesz belőle. Az ilyen utca sarkokon szerzett nevelő hajlék megbosszulja magát. Óva intjük a vidéki szülőket, hogy forduljanak illetékes tanférfiakhoz azon esetre, ha nem bírnának kellő tájékozottsággal az iránt, hol helyezhetik legjobban el, szülőket pótló körben gyermekeiket, mert ezek legjobban hivattak arra, hogy a nehéz szülői gondban segítségre legyenek a szülőknél.

\* **Vasuti munkások adója.** A pénzügyminiszter, egyetértésben a kereskedelmi miniszterrel, tudomásukra hozta a pénzügyigazgatóságoknak, hogy a vasuti műhelyekben alkalmazott munkások és segédmunkások, habár nem is látvák el kinevezési okmánynyal, de alkalmazásuk állandó jellegű, azon egyénekhez számíthatók, akiknek első osztályu kereseti adóját és hadmentességi díját a munkaadók tartoznak megfizetni. A kérdéses egyének szóban forgó tartozásait tehát az illető vasuti műhelyvezetőségeknek kell beszédniök s az állampénztárba beszovaltatniok. Ehhez képest utasították a pénzügyigazgatóságok, hogy az ebbeli adótartozásokat az illető műhelyvezetőségeknek megfizetés céljából évenként mutassák ki.

\* **Kiállítás Lipcsében 1892 február 9 ig terjedőleg vöröskereszt, hadszükségleti, egészségügyi, népelemezési és szakácművészeti nemzetközi kiállítást rendeznek.** Tudakozódások Lipcsébe Rossp'atz 10. II. intézendők. Miről az érdekelteket a debreczeni kereskedelmi és iparkamara érinti.

\* **Halálozás.** Igaz részvétellel vettük azon gyászhirot, hogy Jedlovsky János, Boldisár Kálmán debreczeni fiatal író nagyatyja, elhunyt. A megboldogult igen lelkes hazafi volt s 1848-ban, midőn a szabadságharcz kiütött, alig volt még pár hónapos házast, de azért ott hagyta családi tűzhelyét, s az erdélyi harcztérre ment. Temetése holnap d. u. lesz. — A nagytemplomban Könyves Tóth Kálmán ev. ref. lelkész ur tart felette imát. Haláláról a következő családi gyászjelentés adatott ki: Már özvegy Jedlovsky Jánosné, született Dancs Zsuzsanna; leánya Róza és férje Boldisár András s gyermekeik Kálmán és Jolán

a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett felejtethetetlen férje, a szerető édes apa s após és a legjobb nagyapa Jedlovsky János folyó 1891. év szeptember hó 5-én, délután 5 órakor, négy heti súlyos szenvedés után, életének 68-ik, boldog házasságának 43-ik évében elhunyt. A kedves halott földi részei folyó hó 6-án délután 4 órakor fognak az ev. ref. nagytemplomban tartandó rövid gyászima után a hatvan-utcai temetőben örök nyugalomra tétetni. Debreczen 1891. Szeptember hó 4. Béke hamvaira, áldás emlékére!

\* **A Somogyi szintársulata** közepes pártolás mellett játszik Kaposváron, pedig mint az ottani lapok írják, megérdemelné a nagyobb mérvű párfogást, mert kitünő erőkkkel rendelkezik. A kitünő erők közé sorolják az ottani lapok Kocsis Etelt is, ki városunk szülötte s a mult évben végezte a zeneakadémiát. Különben a Kocsis Etel működését mi is figyelemmel kísérjük, mert a róla írott referadákban azt látjuk, hogy rohamosan halad és fejlődik, s hogy hazai színművészetünk benne majdan egyik oszlopát találja meg. Nekünk debreczenieknek kétszeresen van okunk örülni előmenetelén, mert az ő dicsősége egyuttal a miénk is.

\* **A kassa-oderbergi vasut** részére 1892. évében-szükséges fák szállítására az írásbeli ajánlatok szeptember hó 15-ig a titkári hivatalban (Bpest Maria—Valeria utca II. sz.) nyújtandók be. Ajánlati úrlap darabszám és mérték, továbbá a szállítási feltételek az alulírt kamaránál megtekinthetők. Debreczen 1891. szeptember 2. A kereskedelmi és iparkamara.

\* **Illatos nyomdafesték.** Egy angol kiadó arra az eszmére jutott, hogy a nyomdafestéknek nem ritkán erős, kellemetlen szagát illatszerek alkalmazásával fogja ellensúlyozni. Ha a találmány elterjed, megtörténhetik, hogy a lírikus költő köteté ibolyaillatu lesz, a gonosz naturalisták kénköszagú s így tovább, s egy kis könyvtár így hasonló leszzen valamely illatszerek-kereskedéshez.

\* **Guilfordi csoda.** Az uborkaidényben felette furcsa hírek látnak napvilágot az amerikai hírlapok hasábjain. Az egyik a következőt tárlja fel olvasóinak: Guilford város falai között nevezetes csodaállat van. E csodaállat egy éneklő kakas, mely az ottani kongregacionális lelkész tulajdona. A kakas úgy látszik, hogy vasárnaponként a templom nyitott alakai alatt sétálgatott és idővel elsajátította az ilyenkor a templomból kihallatszó kegyes egyházi énekeket. Egyszer azután az a nagy csoda történt, hogy istentisztelet alatt, midőn különös érzéssel énekeltek a hívők a »Braise God from whom all blessings flow« zsolozsmát, a kakas felszállt az ablak párkányára és onnét kísérte, még pedig eléggé erős, bár kissé szokatlan hangon az éneket: midőn pedig az elámult nép elhagyta, a kakas egy maga végigénekelte a dalt. Hogy azóta nem szerződötték-e valami operához ez éneklő kakast, arról az amerikai lapok mitsem írnak.

\* **Gyufa egyedáruság Portugáliában.** Fából és viaszból való phosphorgyufa Portugáliába való bevitelle egyelőre 4 hónapra betiltatott; a gyufa készítésre való faszilánkok és viaszfonalak, valamint a csomagolásokhoz használt skatulyák bevitelle pedig korlátozásokhoz köttetett. Miről az érdekelteket a debreczeni kereskedelmi és iparkamara ezennel értesíti. Debreczen, 1891. szept. 2.

\* **Gyászhiro** Mély fájdalommal lesújtva gyermekeim és összes rokonaim nevében is tudatom drága jó feleségem néhai Varga Luiza U. Szabó Mihálynének folyó hó 4-én d. u. 12 és fél órakor, H.-Böszörményben, élete 42-dik, boldog házasságának 23-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. Boldogult nőm hamvai H.-Böszörményben családi házunknál, folyó hó 6-kán délután 3 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint, rövid ima után fognak a keleti temetőben levő sírboltban elhelyeztetni. E végtisztességtételre mély bánatomban osztokodó résztvevő közönséget meghívom. — H.-Böszörmény, 1891. szeptember 4. U. Szabó Mihály.

\* **Zónajegyek** kaphatók Katz Jakab kereskedésében.

**\* Bőrnemű szállítás a közös-hadsereg részére.** A közös-hadsereg 1892 évi bőrnemű szükséglete egyrészt a közös hadügyminiszter — dacára annak hogy a múlt évi hasonló kísérlet csak kis részben sikerült — újból a kis iparosok útján szándékozik biztosítani és pedig ezúttal oly módon, hogy a szállításban a kis iparosok szövetkezetei is részt vehetnek. Miről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy helyzetük javítására szolgáló ezen alkalmat lehetőleg felhasználni igyekezzenek. Debreczen, 1891 szeptember 2. A kereskedelmi és iparkamara.

**\* Tánczestély.** Schaf János táncztanító f. hó 13-án, azaz vasárnap, táncztanításának bevégezése alkalmából, zártkörű utolsó estélyt rendez a »Margit-fürdő« nagy termében. Belépti díj tetszés szerint. Zenés Zámbo József és Kiss Gábor zenekara. — Kezdeté 8 $\frac{1}{2}$  órakor.

**\* Népesedés.** Debreczenben ez évi augusztus 23-tól 29-ig született: ref. törv. fiu 11, leány 15, telen fiu 2, leány 3; r. kath. törv. fiu 1, leány 3; izr. törv. fiu 1, leány 1; aut. orth. 0; ágost. hitv. 0. Meghaltak: Fehér? halva szül. Vig Mária 7 hó, ref. béhurut; Hankó Margit 8 hó, ref. gyermek aszály; Tasi Mihály 62 év, ref. gutaütés; öz. Sárközi Zoltán 7 hó, ref. béhurut; Sipos? halv. szül.; Gulyás Juli 1 év, ref. gyermek aszály; Némethy János 61 év, hashártyalob; Varjas Erzsébet 1 hó, velesz. gyeng.; Buzás Ferencz 49 év, r. kath. agylob.; Vass? halv. szül.; Zilahi Mihály 83 év, ref. agykór.; öz. Perce Istvánné 76 év, ref. agykór.; Báthori István 11 hó, ref. béhurut.; Pataki Györgyné 38 év, ref. tüdőgümőkór.; Györke? halv. szül.; Böszörményi Istvánné 52 év, ref. alképlet; öz. Kaszás Imréné 9 hó, ref. béhurut; Boldisár János 1 év 3 hó, ref. béhurut; Nagy? 5 nap, velesz. gyeng.; Dancs László 44 év, ref. tüdőgümőkór.; Roth? 5 nap, velesz. gyeng.; Papp? halv. szül.; Tóth J. Géza 28 év, ref. gümőkór.; Moskovicz Mór 57 év, izr. béhrák.; Goldstein Lajos 6 hó, izr. vérhas; Szendrei István 72 év, ref. agyszélhüdes; Szabó Mari 10 hó, ref. béhurut.; Czilih Gyula 4 hét, rkath. béhurut; öz. Beke Istvánné 61 év, r. kath. veselob, Liszikai Jánosné. 22 év, ref. veselob.

**\* Vademberek pápaszeme.** Korea mellett Quelpaert szigetén, melyet európai ember alig látogat meg, Chaillé Long utazó és amerikai főkonzul sajátos pápaszemet talált a bensülöttéknel, melyet nem hibás látásból vagy hetykeségből hordanak, hanem hogy a fény ellen ortalazzák magukat, melyek a kopar és fehér sziklákról bántó élességgel verődnek vissza. Ezeket falevelekből készítik. A levél felületét olyan szépen lefejtik, hogy a mi marad, csupa finom rost, mint a szita. Középen borsónyi nyílást hagynak, s egy-egy ilyen levelet kötnek szemökre.

**\* A magy. államvasutak igazgatósága** az alult kamara útján figyelmezteti az érdekelt köröket, hogy a durazzói piacon a román eredetű szem, mely az utóbbi időben ott nagymennyiségben adatott el, a magyar-adriai kötelek díjszabás 8-ik kivételes díjszabásának igénybe vétele és a magyar-horvát gőzhajózási részv. társ. közvetítése mellett, a magyar eredetű szemmel, mely minőség tekintetében is kiválóbb, könnyen kiszorítható. A tengeri viteldíj Fiumétól—Durazzóig 90 arany krajczár, mely legközelebb még tovább fog mérsékelteni. Debreczen, 1891 szeptember 4. A kereskedelmi és iparkamara.

**— Ügyvédi iroda áthelyezés. Dr. Fejér Ferencz** ügyvédi irodáját Piacutca 1899. számú házba (a Hungária kávéház mellett) helyezte át.

**\* Manlicher és füsttelen puska-por a csatában.** Különös játéka a sorsnak, hogy ennek a nyakig fegyverbe öltözött vén Európának legveszedelmesebb emberölő szerzőit, a Manlicher puska és a füstnélküli löport legelőször a legkevésbé sem katonai jellegű új világrézsből, egy amerikai csatában próbálták ki és pedig fényes győzelmet aratva

vele. Mi pedig úgy látszik arra számítottunk, hogy valahol a muszka vagy a francia határon lesz a Mannlicher puska és a füstnélküli löpor első tűzpróbája és ime, a chilei lázadók szerezték meg az első győzelmi koszorút a katonai technika e legelőkeltebb vívmányival. Ugyanis a chilei lázadók, kik Balmaceda elnök hadseregét oly csufosan tönkre verték, hogy annyifelé szaladt, a hányan csak voltak, a mint irják, Mannlicherpuskákkal voltak felfegyverezve és füstnélküli löport használtak és a győzelmet csakis ennek a körülménynek lehet tulajdonítani, mivel Balmaceda elnök hadserege a lázadók csapatait számra nézve túlnyomólag fölülmulta. De az elnök hadserege kevésbé jól volt felfegyverkezve és mihelyt támadó oszlopai a Manlicher-puska tűzvonalaiba értek, a lázadók rettenetes pusztítást vittek véghez soraikban. Valóságot ölmogyó zápor zuhogott rájuk, úgy, hogy saját fegyvereiket használni sem tudták. Ennek következtében a lázadók egész rajvonalaik akadálytalanul rohantak előre. Az elnök hadserege pedig, mely valóságilag meg lón tizedelve, örült futásban keresett menedéket, a tiszték többé össze sem tudták szedni őket, míg csak a Manlicher-puska tűzvonalaiból ki nem szaladtak. Így értették aztán a távirati jelentés, mely az európai lapokban közölve volt, hogy a döntő ütközet alig tizenöt percig tartott és közel 5000 halott és sebesült borította a csatateret.

### NYILT TÉR. \*)

#### Nyilatkozat.

A »Debreczeni Hirlap« f. évi augusztus hó 28-án megjelent 199-ik számának »Nyilttér« rovatában keresztnevem megtevesztésével Leszkay Dezső aláírással közzétett nyilatkozat folytán — mihelyt ezen körülményről értesülést nyertem — azon bizonyos Lovagias társadalombíró azaz Leszkay Dezső debreczeni lakos ellen a kedve szerinti lovagias elégtétel vételére nézve a szabályszerű intézkedést megkezdtem, minthogy azonban a mai napon biztos tudomást szereztem arról, hogy nevezett provokálásom előtt, szóval, majd hatvan even tulinak állított apja írásban feleltes hatóságaim előtt ellenem panaszt emelt: a további lovagias eljárást ezen iskolás gyermek módjára árulkodó egyén ellen — mint hozzám nem illőt — beszüntettem.

Debreczen, 1891 szeptember 14.

Kaszás József,  
b.-ujvárosi jegyző.

### Irodalom és művészet.

**A költő sirja.** Shelley, a híres angol költő, kinek munkáiból Petőfi is fordított, a római temetőben nyugszik. Sirja felé, mint jelentik, nem sokára méltó emléket emelnek. Onslow szobrász vállalta magára az emlékek elkészítését, mely a költőt úgy fogja ábrázolni, a mint meztelenül, a tenger hullámai-tól partra vetve ráakadnak.

### TÖRVÉNYSZÉK

**Mennyibe kerülnek Angliának a tolvajok?** Hogy az angol tolvaj-világ mily óriási pénzbe kerül az angol államnak, kiviláglik a »Times«-nek egy közleményéből. A cikk szerzője W. D. Morissonn statisztikai adatokkal konstatálja, hogy a rendőrség fenntartása évenként 5,473.940 fontba, a fogházak 1,020.343 fontba és a javítóintézetek pedig 583.551 fontba kerülnek az államnak. Az összköltség ez adatok szerint 7,478.834 font sterlingre rug, mely összeg a helyett, hogy esőkene, évről-évre nagyobbodik. Ez óriási összegbe azonban a bűnügyi perek költségei, a bírák és egyéb igazságügyi tisztviselők fizetései nincsenek beleszámítva. Ha ezek költségeit is hozzá számítanák a fent említett összeghez, akkor legalább is tíz millió font sterlinget tenne ki az az összeg, a mennyibe Angliának a gonosztevők kerülnek.

\* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

### Debreczeni ingatlanok forgalma

a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál f. évi augusztus 2-től szept. 5-ig.

Kovács Mihály veszi Szobotka Venczel és neje Csáko Julianna majorsági földét 1800 frt.

Tiba András és neje Tóth Eszter veszik, Bencze József mint gyám házat 650 frt.

Rózsa Sándor és neje Kalocsai Piroška veszik Pető Károlyné Kis Julianna vénkerti szőlőjét 850 frtért.

Andirkó Mihály és neje Szücs Julianna veszik Bodnar György és neje Ujvárosi Sára ujosztású szántó földét 836 frt 97 krért.

Harangi Sándor és neje Kállai Erzsébet veszik, Szabó István és neje Szabó Julianna ondódi szántó földét 2450 forintért.

Pozsgai Julianna Gáspár Vinczéné veszi Németi Sándor háza illetőségét 325 forintért.

Konyári Mária veszi, Papp István és neje Szekeres Julianna házat 2000 forintért.

Oláh Mihály és neje Kovács Zsuzsanna veszik Róthi Ferencz és neje Faragó Erzsébet házat új földével 1350 forintért.

Özv. Barta Mihályné Kovács Julianna veszi, Balogh Karolina új földét 743 forint 69 krajczárért.

Kovács Imre és neje Kecskeméti Julianna veszik Dr. Nagy Lajos házat 540 frtért.

Biró Mihály és neje Nagy Zsuzsanna veszik Ötvös Jánosné Kis Sára fancesikái 3 boglyás kaszálóját 450 frtért.

Sajtos József és neje D. Nagy Zsuzsanna veszik Nagy János házat ondódi földével 2800 frtért.

Turóczi János és társai veszik Sallai Mihályné Kis Julianna és társai házat, lemondási nyilatkozat alapján 475 frt értékben.

Boldog Péter és neje Illyés Julianna veszik öz. Kis Ferenczné Tökés Julianna téglás-kerti szőlőjét 250 frtért.

Barta János és neje Pál Julianna veszik Busi Mihály és neje László Erzsébet házat 750 frtért.

László János és neje Tóth Julianna veszik Vékony Sándor újföldét 80 frtért.

Szabó Sándor és neje Kertész Erzsébet veszik Kállai Mihály és neje Varga Mária ebcsi tanya földét 2025 frtért.

Bakos János veszi Nagy Sándor ondódi szántó földét 300 frtért.

Lukács Géza veszi Márkus András házat ondódi földével 1000 frtért.

Posta János és neje Kun Julianna veszik Jobbágy Imre és neje Szőke Eszter ondódi szántó földét 1534 frtért.

Nagy Ferencz és neje Nagy Erzsébet veszik Sallai Gábor homokkerti szőlője egy részét 240 frtért.

Özv. Kovács Jánosné Bodnar Sára veszi Kovács József háza, ondódi és újföldre  $\frac{1}{8}$  rész illetőségét, átruházás címén 125 frt értékben.

Nádasdi István és neje Seres Zsuzsanna veszik Végh Dániel és neje Nemes Zsuzsanna csapó-kerti szőlője fele részét 175 frtért.

Kronauer Gyula és neje Weinhold Anna veszik, Patay Samuelné Gencsy Margit új osztású szántó földét 2500 forintért.

Kronauer Gyula és neje Weinhold Anna veszik, Jakó Mihály és neje Joich Mária új osztású szántó földét 3000 forintért.

(Vége köv.)

### Közgazdaság.

**Német manipuláció.** Nem közönséges német manipulációról értesül egyik fővárosi napi lap. Szerinte Németország most azon fáradozik, hogy a külföldön mennél nagyobb esendben, mennél több rozst vásároltasson össze. Berlinben általában az a nézet tartja magát, hogy Magyarországon is tetemes mennyiségű rozst vásároltak a vidéken a nélkül, hogy ez a budapesti tőzsdén feltűnést keltett volna. Hasonló manipulációt lehet tapasztalni Romániában, Bulgáriában, és Szerbiában is, úgy, hogy ma már azt lehet mondani, hogy a mi csak beszerezhető gabona volt az említett országokban, azt a németek

ügyes taktikával lefoglalták. Ha a kormány látni fogja, hogy már elegendő rozst lopott be Németországba, akkor a vámokat le fogja szállítani ma már a viszonyok oda fejlődtek, hogy az csak napok kérdése. — Ami különben a magyarországi vásárlásokat illeti, meg kell jegyeznünk, hogy azokról a budapesti tőzsdén tudtak.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**  
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,  
és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

## Táncztanítási jelentés!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy nagy-péterfia utca 980. számú házamban levő

### táncziskolám

folyó évi szeptember hó 12-én megnyitom.

A midőn erről a n. é. közönséget értesíteni bátorkodom, egyúttal köztudomásra hozom azt is, hogy az ev. ref. egyház leány nevelő intézetében beállt változás miatt, az eddig ott tartott óráimat — csak is az e célra kényelmesen berendezett s már a mult évben is elismerésben részesült saját iskolámban fogom megtartani.

Óráimat továbbra is úgy rendeztem be, hogy kezdő és haladó növendékek külön-külön órákban tanulhassanak, egyszersmind tekintetbe véve a növendékek egyéb tanulni valóit, mint ezelőtt, most is hetenként csak három óran lesz egy egy csoport a táncztanulásával elfoglalva.

Beiratásokat elfogadok bármely időben lakásomon péterfia 980. sz. a.

A n. é. közönség előző évekről ismert nagybecsű pártfogásába ajánlom magamat.

Debreczen, 1891. szept. 2.

teljes tisztelettel

**Alföldy Károly**  
táncztanító.

## Értesítés.

F. évi szeptember 22-én, délelőtt 10 órakor a cs. és kir. katonai élelmezési-raktár nagyváradi irodájában 1892. jan. 1-től 1892. december utolsó napjáig terjedő időre a nagyváradi zabszükségletre, és a debreczeni kenyér-szükségletre az ezen állomásokban elhelyezett cs. és kir. közös hadseregbeli és m. kir. honvédsapatok részére, valamint kenyér- és zab-szükségletre az Álmosdon állomásozó cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok részére, bérleti átadásának biztosítására versenytárgyalás fog tartatni.

A szükségleti szám, valamint az ajánlati minta a f. é. szeptember hó 3-án megjelent lapban közzétett teljes szövegben megjelent hirdetményben megtudható.

A közelebbi feltételek megtudhatók 8-tól 12-ig naponta fentnevezett katonai-élelmezési-raktárnál (illetve a debreczeni katonai élelmezési-raktár fióknál) és a honvéd-csapatoknál, a hol is a versenytárgyalásra előkészített feltételi füzetek két egybehangzó példányban el vannak helyezve és megtekinthetők.

Nagyváradi, 1891. szeptember hó 5.

A közös biztosítási bizottság.

## Üzlet eladás.

Egy élénk utcában jó menetelű, 10 év óta fennálló fűszer-, bor-, és csemegeüzlet, más vállalat miatt, előnyös feltételek mellett **eladó.** — Bővebbet a kiadóhivatalban. 409 1—1



## NYILT-TÉR.

**Borivóknak**, kik a bort savanyvízzel kefél, sze-  
retik vegyíteni, mindennek e'ótt a

**MATTONI-FELE**  
**GISSHÜBLER**  
legfinestább égvérnye  
**SÁVANYU-KUT**

ajánlat. E víz közömbösíti a bor savát és az italnak felette kellemetes, ingerlő mellékzót ad, annélkül, hogy azt feketére festené.

Clayton és Shuttleworth bizományi raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH-féle EREDETI

## BAKER ROSTÁK

űszög tisztítóval vagy a nélkül, vasramás fonott szitákkal,

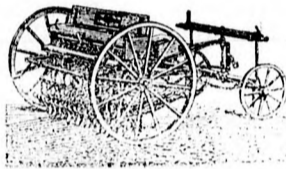
## Konkolyozók (Trieur)

konkoly, bükköny, vadzab stb. kiválasztására.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH-féle EREDETI

## SORBAVETŐGÉPEK,

u. m. „Universal-Drill“ és legújabb javított „Junior-Drill“, továbbá „New-Hungaria-Drill“



továbbá „Sack“ rendszerű egyetemes azélekék, — több rendbeli kétbarázdás ekék, vasboronák és mindennemű gazdasági gépek és felszerelések a legújtanosabb gyári árak mellett és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

## BAUER és TÁRSA

gazdasági géposarnokában

## DEBRECZENBEN

Gyár és iroda: N.-Péterfia 871. sz. (telefon összeköttetés).  
Raktár: N.-Péterfia 853. sz. (helyi vasut megálló.)

Ujjonnan berendezett **gazdasági gépgyára** mindennemű gépek és szivattyúk javítását, kazánkovács- és vasesztergályos munkát szakszerűen, gyorsan és jutányosan teljesít. 314 14



Levél- és sürgönycím: Bauer gépgyára Debreczen.

## AZ »EPERJESI NÉPBANK« KÁLYHAGYÁRA

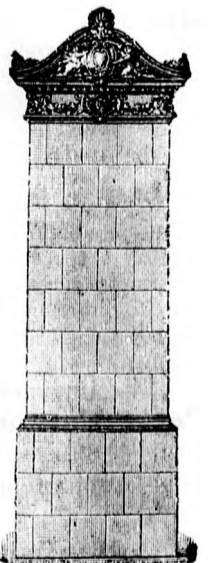
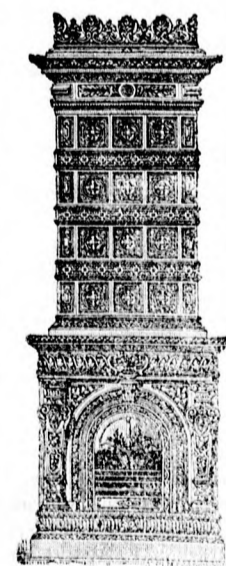
kályhájának szépségével és kitűnő minőségével nemcsak a nagyérdemű vevő közönség tetszését és megelégedését megnyerni szerencsés volt, hanem a kereskedelmi Miniszter ur **Ö** Excelleuciája is, a birtokunkban lévő kegyes leiratának tanúsága szerint, **kályhagyárunk létesítéséről örömmel vett tudomást és azt gyártmányai alapján, a maga nemében első rangú vállalatnak minősítette.**

Miért is igen jó minőségű és izlésteljes kivitelű

## finom cserépkályháknak

nagy választékát és készletét, a t. cz. közönségnek megvételre ajánlja.

A minták megtekinthetők, az árjegyzékek kaphatók és a megrendelések tehetőek Debreczenben



## Kovács Gyula vaskereskedő urnál

vagy Eperjesen a tulajdonos

271. 10—8.

EPERJESI NÉPBANKNÁL.

**MAJOLIKA KÁLYHÁK,**

míg a készlet tart,

**gyári áron alól**

adatnak el,

**SZENT-KIRÁLYI TIVADAR**

mű-ipar árú üzletében.

Régi kályhák javítása elvállaltatik.

407 1.

**Kaszanyitzky Endre**

ELŐBB

**KUHINKA ISTVÁN K.**

üveg-, porcellán-, lámpa- és háztartási-cikkek raktára

DEBRECZENBEN

ajánlja pontos kiszol-  
gálat és gyári árk  
mellett az őszi és téli  
idényre ujonnan érke-  
zett és nagyválaszték-  
kal berendezett**DITMÁR-**  
és**Brünner-féle**  
a legjobbnak elősmert  
gyártmányu**SZALON-, FÜGGŐ-**  
és**ASZTALI**  
petroleum lámpáits minden hozzátartozó  
cikkek nagy raktárát.

Tisztelettel

**Kaszanyitzky Endre.**

Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

**Eladó ház és föld.**Darabos-utca 1000-ik ház szám  
alatt levő utcára, **15 öl széles, 8 szo-  
bából álló ház,** építésre különösen  
alkalmas telekkel, Ondódi (Czucza) 40 öl  
földjével, mely tanyai épülettel is el van  
látva, avagy a nélkül is eladó. Meg-  
jegyzendő, hogy a házteleknek fele is  
megvehető. — Értekezhetni a fentjelzett  
házsám alatt lakó tulajdonossal.  
406 3—2.**Birtokeladás.**Debreczen város alatt fekvő 85  
holdnyi (1600 □ öl) birtokterület épüle-  
tekkel, — 5 hold dohány termelési enge-  
déllyel, mely évenként 1000 frtot jöve-  
delmez és a városban levő kettős házzal  
együtt, avagy külön-külön eladó, eset-  
leg bérbe kiadó.A talaj kertészetre is igen alkalmas.  
— A házon több ezer frt teher van, a  
mely azonban örök időkre rajta marad-  
hat. — Eladási ár 26,000 frt. Bővebben  
tudakolható a »Debreczen« kiadóhivata-  
lában. 400 3—2**A hirneves****Bain Bruel de Rivaire fréres**cégtől szállítok vám- és portómentesen **valódi francia****COGNAC-ot**az Osztrák-Magyar-monarchia bármely helyére utánvét mellett; **9 frtért  
egy 4 literes palaczkkal, avagy 6 frtért 3 drb  $\frac{3}{4}$  literes üveggel  
kosárkába csomagolva.** — Ajánlok továbbá legfinomabb, hamisítatlan**Malaga bort****4 literenként ára 4 frt 90 kr vagy 3 üveggel kosárban 3 frt 75 kr.****R. MAITI CAPODISTRIA.**

392 10—8

**LAEHNE-INTÉZET****SOPRONBAN.**Nyilvánossági joggal bíró 4 elemi és 6 gimnázialis osztály. Reáliskolai és VII. osztálybeli növendékek elő-  
készítése.**Uj növendékek a szünetidő két hónapon is fölvétetnek.**

Értesítővel, prospektussal szívesen szolgál

282

14—13

az intézet igazgatósága.

Naponként érkeznek raktárra

szébbnél-szebb **ujdonságok** a közelgő őszi idényre u. m.:

**DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK**

keskeny zsinór- és tolldiszek

fekete divatkelmek

**SZINES SELYMEK**

mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Különös szép választékban:

sőnyegek

BUTORSZÖVET, FÜGGÖNYÖK

ágy- és asztalterítők

melyeket igen olcsón és szabott áron ajánlunk a n. é. vevő közönségnek.

**SZABÓ LAJOS FIAI**

Debreczen, Rózsater.

401

4

# JÉGHIDEGVÍZ

## a „Margit“ fürdőben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy fürdőintézetemet a legújabb vívmányú **hidegvíz szivattyúval** szereltem fel és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy

## zuhany-termemet

jéghidegségű zuhanyokkal és a hidegvíz Bazint is jéghidegvízzel láthatom el

Gőzfürdő-jegy a pénztárnál . . . . . 60 kr.

Helyi vonaton váltva, jövet-menet jeggyel . . 65 kr.

Zuhany-jegy a pénztárnál. . . . . 30 kr.

Helyi vonaton váltva, jövet-menet jeggyel . . 44 kr.

A nagyérdemű közönség tömeges látogatását kéri

401 —1

tisztelettel

a tulajdonos

Legújabban szabadalmazott

# mosógépek,

# kerti lóczák,

# KERTI BUTOROK,

# jégszekrények,

# TIZEDES MÉRLEGEK,

# mezőgazdasági eszközök,

# „PERONOSPORA“

(SZŐLŐ PENÉSZGOMBA)

# FECSKENDŐK.

# vas- és kátránytető-lemezek,

# valódi „FUCHS“-féle

# rokás jegyű szerszámok

# minden iparághoz.

Minden vasáruba vágó cikkek

# legolcsóbb beszerzési forrása.

Képes árlap, kívánatra, bérmentve küldetik.

# TÓTH GYULA

402 100—81

ELOBE

# TÓTH LAJOS ÉS TÁRSA

vaskereskedése Debreczen, főpiacz városház és czepléd-utca sarkán.

